GENERALINIO ADVOKATO PAOLO MENGOZZI IŠVADA,

pateikta 2009 m. gegužės 13 d.[1]

1. Šioje byloje, pradėtoje gavus Vokietijos aukščiausiosios instancijos teismo mokesčių srityje *Bundesfinanzhof* prašymą, Teisingumo Teismo prašoma patikslinti kai kuriuos PMV sistemos, taikytinos draudimo sandoriams, aspektus. Teisingumo Teismui pirmiausia teks išaiškinti, ar mokesčių tikslais „draudimo sandoriu“ galima laikyti ir vieno draudiko perdraudimo sutarčių portfelio perleidimą kitam.

I — Teisinis pagrindas

2. Šeštojoje PVM direktyvoje[2] išskiriamos dvi apmokestinamųjų sandorių grupės: prekių tiekimas ir paslaugų teikimas. Konkrečiai kalbant, 5 straipsnyje prekių tiekimas apibrėžtas taip:

„1. „Prekių tiekimas“ – tai teisės kaip savininkui disponuoti materialiuoju turtu perdavimas.

2. Elektros srovė, dujos, šiluma, šaldymas ir panašūs dalykai turi būti laikomi materialiuoju turtu.

<…>.“

3. 6 straipsnyje sakoma, kad „paslaugų teikimas“ – tai bet koks sandoris, kuris nėra prekių tiekimas, kaip apibrėžta 5 straipsnyje. Konkrečiai kalbant, tai yra „nematerialiojo turto perleidimas, nesvarbu, ar to turto nuosavybės teisė patvirtinama dokumentu, ar ne“.

1 — Originalo kalba: italų.

2 — 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23).

4. Kiek yra svarbu šioje byloje, draudimo ir perdraudimo sandoriai reglamentuojami Šeštosios direktyvos 9 ir 13 straipsniuose.

5. 9 straipsnyje numatyta, kad paprastai PVM tikslais paslaugų teikimo vieta laikoma ta vieta, kur paslaugų teikėjas turi įsteigęs savo verslą. Tačiau tame pačiame straipsnyje numatytos tam tikros šio bendrojo principo išimtys – šio straipsnio 2 dalies e punkte sakoma:

„toliau nurodytų paslaugų, teikiamų klientams, įsisteigusiems už Bendrijos ribų, arba apmokestinamiesiems asmenims, įsisteigusiems Bendrijoje, bet ne toje pačioje šalyje kaip paslaugų teikėjas, suteikimo vieta laikoma vieta, kur klientas yra įsteigęs savo verslą arba turi nuolatinę verslo vietą, į kurią teikiamos paslaugos, arba jei tokios vietos nėra, vieta, kur jis turi nuolatinį adresą ar paprastai gyvena:

<…>

— banko, finansiniai ir draudimo sandoriai, įskaitant perdraudimą, išskyrus seifų nuomą,

<…>.“

6. Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatyta, kokiais atvejais neapmokestinama PVM. Šio straipsnio B skirsnyje sakoma:

„Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų, valstybės narės atleidžia nuo mokesčio toliau nurodytą veiklą taikydamos sąlygas, kurias jos turi nustatyti siekdamos užtikrinti, kad atleidimas nuo mokesčio būtų teisingas ir sąžiningas ir kad būtų užkirstas kelias galimam mokesčių vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui:

a) draudimo ir perdraudimo sandorius ir su jais susijusias paslaugas, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai;

<…>

c) prekes, naudojamas tik veiklai, kuri pagal šį straipsnį ar pagal 28 straipsnio 3 dalies b punktą atleidžiama nuo mokesčio, kai už šias prekes mokestis nebuvo atskaitytas, arba prekes, kurias įsigijus ar pagaminus, pridėtinės vertės mokestis

nėra išskaitytinas pagal 17 straipsnio 6 dalį;

d) šiuos sandorius:

<…>

2. derybas ir bet kokius sandorius dėl paskolų garantijų ar kitokių finansinių užtikrinimų, taip pat paskolų garantijų priežiūrą, kai ją vykdo paskolą suteikęs asmuo;

3. sandorius, įskaitant derybas, dėl indėlių ir einamųjų sąskaitų, mokėjimų, pervedimų, skolų, čekių ir kitų apyvarčių dokumentų, bet išskyrus skolų išieškojimą ir faktoringą;

<…>.“

II — Faktinės aplinkybės, procesas nacionaliniame teisme ir prejudiciniai klausimai

7. Vokietijoje įsteigta bendrovė *Swiss Re Germany Holding GmbH* (toliau – *Swiss Re*) veikia perdraudimo sektoriuje. 2002 m. ji[3] perleido Šveicarijoje įsteigtai bendrovei *S*, priklausančiai tai pačiai *Swiss Re* grupei, 195 perdraudimo sutartis. Perdraudimo sutartis sudarę draudėjai buvo kitose valstybėse nei Vokietija – tiek kitose valstybėse narėse, tiek trečiosiose valstybėse – įsteigtos draudimo bendrovės.

8. Sutartys perduotos bendrovei *S* sumokėjus tam tikrą sumą: ši suma apskaičiuota, be kita ko, aštuoniolikai iš visų 195 sutarčių nustačius neigiamą vertę. Vadinasi, siekiant nustatyti galutinę perleidimo sumą, šių 18 sutarčių vertė atimta iš bendros likusių 177 sutarčių vertės.

9. Be to, kaip matyti iš *Swiss Re* ir bendrovės *S* sudarytos sutarties, perduoti perdraudimo sutartis galima tik gavus subjektų, kurie patys sudarė šias sutartis su *Swiss Re* (tai yra

3 — Tiksliau sakant, sutartis perleido viena *Swiss Re* kontroliuojama bendrovė, apie kurią nepateikiama daugiau informacijos: ši kontroliuojama bendrovė pirmoji sudarė perdraudimo sutartis. Kadangi bylos medžiagoje negalima rasti tikslaus šios kontroliuojamos bendrovės pavadinimo, toliau išvadoje darysiu nuorodą į *Swiss Re*, ieškovę šioje byloje, kaip į subjektą, perleidusį nagrinėjamas sutartis.

vadinamosiomis „pirmojo lygmens“ draudimo bendrovėmis), leidimą. Bendrovė *S* perėmė *Swiss Re* teises ir pareigas, numatytas perduotose jai sutartyse.

10. Vokietijos mokesčių institucijos, būtent – *Finanzamt München für Körperschaften* (Miuncheno juridinių asmenų mokesčių inspekcija, toliau – *Finanzamt*), laikėsi nuomonės, kad sutarčių perleidimas prilyginamas Vokietijoje esančių prekių tiekimui, ir pareikalavo sumokėti PVM nuo sandorio vertės. Tačiau *Swiss Re* tokį sprendimą apskundė nacionaliniams teismams, manydama, kad PVM mokėti nereikia.

11. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis Vokietijos teise, mano, kad nagrinėjamas sandoris yra Vokietijoje suteikta paslauga, už kurią reikia sumokėti PVM. Vis dėlto šiam teismui kilo abejonė dėl to, ar tokios nacionalinės teisės nuostatos atitinka Bendrijos tiesę, ir todėl Teisingumo Teismui jis pateikė tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar <…> Šeštosios <…> direktyvos <…> 9 straipsnio 2 dalies e punkto penktą įtrauką ir 13 straipsnio B skirsnio a punktą bei d punkto 2 ir 3 papunkčius reikia aiškinti taip, kad gyvybės perdraudimo sutarties, kuria remdamasis sutarties gavėjas draudėjo sutikimu perima ligšiolinio draudiko vykdytą neapmokestinamą perdraudimo veiklą ir nuo šiol vietoj ligšiolinio draudiko teikia draudėjui neapmokestinamas perdraudimo paslaugas, perėmimas už gavėjo mokamą pirkimo kainą turi būti laikomas:

a) draudimo arba banko sandoriu <…> Šeštosios <…> direktyvos <…> 9 straipsnio 2 dalies e punkto penktos įtraukos prasme; arba

b) perdraudimo sandoriu <…> Šeštosios <…> direktyvos <…> 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme; arba

c) sandoriu, kurį iš esmės sudaro neapmokestinamas įsipareigojimo perėmimas ir neapmokestinamas sandoris dėl reikalavimų <…> Šeštosios <…> direktyvos <…> 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 ir 3 papunkčių prasme?

2. Ar atsakymas į pirmąjį klausimą būtų kitoks, jei ne gavėjas, o ligšiolinis draudikas mokėtų atlygį už perėmimą?

3. Jei į pirmojo klausimo a, b ir c punktus būtų atsakyta neigiamai: ar <…> Šeštosios <…> direktyvos <…> 13 straipsnio B skirsnio c punktą reikėtų aiškinti taip, kad:

— atlygintinas gyvybės perdraudimo sutarčių perėmimas yra prekių tiekimas ir

— kad taikant <…> Šeštosios <…> direktyvos <…> 13 straipsnio B skirsnio c punktą neturi būti daromas skirtumas dėl to, ar nuo mokesčio atleistos veiklos vykdymo vieta yra tiekimo valstybėje narėje, ar kitoje valstybėje narėje?“

III — Teisinė analizė

A — *Dėl nagrinėjamo sandorio pobūdžio (atsakymas į trečiąjį klausimą)*

12. Logiška, kad siekiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti atsakymą pirmiausia reikia nustatyti, koks yra nagrinėjamo sandorio pobūdis Šeštosios direktyvos prasme, o visų pirma – ar jis turi būti laikomas prekių tiekimu, ar paslaugų teikimu.

13. Trečiasis prejudicinis klausimas dėl galimybės neapmokestinti nagrinėjamo sandorio remiantis Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio c punktu paremtas prielaida, kad šis sandoris gali būti laikomas prekių tiekimu, todėl galimas šio sandorio kvalifikavimas kaip paslaugų teikimo reikštų, kad į šį klausimą reikia atsakyti neigiamai.

14. Kaip jau nurodžiau, Vokietijos mokesčių institucijos laikėsi nuomonės, kad sutarčių perleidimas buvo tiekimas. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis nacionaline teise, laikosi priešingos nuomonės – t. y. kad sutarčių perleidimas buvo paslaugų teikimas. Taip pat ir visos šioje byloje pastabas pateikusios šalys, išskyrus *Finanzamt*, mano, kad tai yra paslaugų teikimas, nes direktyvoje prekių tiekimu pagal 5 straipsnį laikomas tik materialiojo turto perdavimas, o 6 straipsnyje paslaugų teikimu laikomi visi sandoriai, kurie nėra prekių tiekimas. Konkrečiai kalbant, Vokietijos vyriausybė pažymi, kad perleidžiamas nematerialaus pobūdžio dalykas – sutarčių portfelis, kurių kiekvienoje yra nustatytos tam tikros teisės ir pareigos, t. y. nematerialusis turtas. Graikijos ir Jungtinės

Karalystės vyriausybės bei Komisija tvirtina tą patį, nemanydamos, kad reikia plačiau gilintis į šį klausimą, dėl kurio aiškinimo, jų teigimu, nekyla jokių abejonių.

15. Tačiau įdomu pažymėti, kad savo rašytinėse pastabose pati *Swiss Re* tvirtino, jog šioje byloje neįmanoma taikyti direktyvos 13 straipsnio B skirsnio c punkte numatyto neapmokestinimo, nes jį galima taikyti tik kilnojamajam materialiajam turtui, o perleistos sutartys nėra toks turtas. *Swiss Re* galėtų turėti interesą, nors ir nepagrindinį, kvalifikuoti sutarčių perleidimą kaip prekių tiekimą, kad galėtų pasinaudoti neapmokestinimu, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas minėjo trečiajame klausime.

16. Pagrindinis argumentas, kuriuo remiasi *Finanzamt* savo teiginiui, pagal kurį nagrinėjamos sutartys yra prekių tiekimas, pagrįsti, yra pareiškimas, pridėtas prie Tarybos, priėmusios direktyvą, posėdžio protokolo[4], pagal kurį Taryba ir Komisija tvirtina, kad klientų perleidimas, susijęs su neapmokestinama veikla, priskirtinas prie atleidimo nuo mokesčio atvejų pagal 13 straipsnio B skirsnio c punktą.

17. Tačiau manau, kad *Finanzamt* teiginys negali būti priimtas, ir sutarčių perdavimas *Swiss Re* bendrovei *S* Šeštosios direktyvos prasme turi būti laikomas paslaugų teikimu.

18. Pirmiausia reikia pastebėti, kaip teisingai pažymėjo visos kitos šalys, kad Šeštojoje direktyvoje prekių tiekimu laikoma tik materialiojo turto arba turto, kuris dėl savo pobūdžio paprastai yra perkamas ir parduodamas kaip materialusis turtas (dujos, elektros energija ir t. t.), perdavimas. Tačiau tarp paslaugų teikimo 6 straipsnyje aiškiai įtrauktas ir „nematerialiojo turto perleidimas, nesvarbu, ar to turto nuosavybės teisė patvirtinama dokumentu, ar ne“. Todėl sutarties, t. y. teisių ir pareigų, kylančių iš teisinio akto, visumos perleidimą labiau tiktų klasifikuoti antrojoje grupėje.

19. Dėl Tarybos ir Komisijos nuomonės priimant Šeštąją direktyvą, pagal kurią klientų perleidimui vykdant PVM neapmokestinamą veiklą gali būti taikomas atleidimas nuo šio mokesčio, pirmiausia turiu pastebėti, kad remiantis nusistovėjusia teismo praktika parengiamųjų darbų turinys negali būti naudojamas siekiant aiškinti Bendrijos normą, jei nagrinėjamoje nuostatoje nėra nuorodos į deklaracijos turinį[5].

4 — Pastaba R/716/77 (FIN 151).

5 — Žr., pavyzdžiui, 2000 m. birželio 8 d. Sprendimą *Epson Europe* (C-375/98, Rink. p. I-4243, 26 punktas ir nurodyta teismų praktika).

20. Be to, reikia pažymėti, kad šioje byloje nagrinėjamas sutarčių perleidimas nėra toks atvejis, apie kurį kalbama Tarybos ir Komisijos deklaracijoje: panašu, kad toje deklaracijoje kalbama apie visų su klientais susijusių duomenų „pardavimą“ tikrąja šio žodžio prasme, kartu prireikus perleidžiant sutartis. Tačiau mano nagrinėjamu atveju tenkinamas tik antrasis elementas, o ne visas „klientų perleidimas“.

21. Vadinasi, kadangi Šeštosios direktyvos prasme nagrinėjamą sutarčių perleidimą reikia laikyti paslaugų teikimu, o ne prekių tiekimu, iš karto galima neigiamai atsakyti į trečiąjį prejudicinį klausimą dėl galimybės neapmokestinti nagrinėjamo sandorio remiantis Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio c punktu, nes jis paremtas prielaida, kad šis sandoris gali būti laikomas prekių tiekimu.

22. Be to, net darant prielaidą, kad šioje byloje perleidimą galima būtų sutikti kvalifikuoti kaip prekių tiekimą, galimybė PVM neapmokestinti nagrinėjamo sutarčių perleidimo remiantis Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio c punktu turi būti atmesta atsižvelgiant į šios nuostatos tikslą – atleisti nuo PVM mokėjimo prekių, kurias įsigyjant sumokėtas PVM ir kurios naudojamos[6] tik vykdyti PVM neapmokestinamą veiklą, tiekimą[7]. Tačiau nagrinėjamu atveju perleistos sutartys nėra prekės, kurios pirma įsigytos sumokėjus PVM ir naudotos PVM neapmokestinamai veiklai vykdyti (t. y. draudimo veiklai): atvirkščiai, tai yra *pats Swiss Re veiklos rezultatas*.

23. Todėl į trečiąjį klausimą siūlau atsakyti taip, kad toks perdraudimo sutarčių perleidimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra paslaugų teikimas Šeštosios direktyvos prasme ir todėl negali būti neapmokestintas pagal šios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio c punktą.

6 — Išnaša nėra reikšminga išvados versijai lietuvių kalba.

7 — Akivaizdu, kad nuostatos tikslas – išvengti dvigubo apmokestinimo, kai asmuo, naudojęs prekes neapmokestinamai veiklai vykdyti, negalėjo susigrąžinti PVM, sumokėto už šias prekes, ir todėl sumokėjo galutinį mokestį kaip galutinis vartotojas. Todėl vėlesnis šių prekių, už kurias PVM jau sumokėtas, pardavimas yra neapmokestinamas, siekiant, kad antrą kartą, šįkart – naujasis prekių pirkėjas, nebemokėtų mokesčio. Žr. 1997 m. birželio 25 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-45/95, Rink. p. I-3605) ir 1996 m. gruodžio 10 d. generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer šioje byloje pateiktą išvadą (14–20 punktai). Taip pat žr. 2006 m. liepos 6 d. Nutartį *Casa di cura privata Salus ir kt.* (sujungtos bylos C-18/05 ir C-155/05, Rink. p. I-6199, 29–30 punktai).

B — *Bendros pastabos apie draudimo sandoriams taikomo PVM tvarką*

24. Draudimo veiklai (kaip ir perdraudimo, kuri yra prilyginta pirmajai) Šeštojoje direktyvoje skirtos kelios specialios nuostatos. Visų pirma 9 straipsnio 2 dalies e punkte, kaip jau buvo matyti, sakoma, kad PVM tikslais tokių paslaugų suteikimo vieta laikoma vieta, kur yra įsisteigęs jų gavėjas.

25. Antra, „draudimo ir perdraudimo sandoriai“ yra veikla, kuri neapmokestinama PVM 13 straipsnio prasme. Tokio neapmokestinimo, pakartoto Direktyvos 2006/112 135 straipsnyje, negalima aiškiai ar akivaizdžiai pateisinti remiantis pačia direktyva: vadinasi, galima daryti prielaidą, kad tokį teisės aktų leidėjo pasirinkimą lėmė tiek socialiniai ir politiniai veiksniai, tiek vertinimas, susijęs su sunkumais apmokestinant pridėtinę draudimo veiklos vertę[8]. Kita vertus, nereikėtų pamiršti, kad Šeštosios direktyvos 33 straipsnyje sakoma, jog nekliudoma „valstybėms narėms toliau taikyti ar nustatyti mokesčius draudimo sutartims“. Toks leidimas patvirtintas Direktyvos 2006/112 401 straipsnyje.

26. Kaip matyti, nagrinėjamu atveju draudimo sutarčių perleidimą prilyginus draudimo sandoriui reikštų, kad Vokietijos mokesčių institucijos neturėjo teisės reikalauti sumokėti PMV už patį perleidimą. Konkrečiau sakant, perleidimo vieta turi būti laikoma Šveicarija 9 straipsnio 2 dalies e punkto antros įtraukos prasme. Iš tikrųjų tai yra paslaugų teikimas, kur paslaugą suteikė Vokietijoje įsteigta *Swiss Re*, o paslaugos gavėjas yra Šveicarijoje įsteigta bendrovė *S*: kadangi paslaugos gavėjo įsisteigimo valstybė nesutampa su paslaugų teikėjo įsisteigimo valstybe, būtent Šveicariją reikia laikyti paslaugos suteikimo vieta. Be to, sandoris bet kuriuo atveju yra neapmokestinamas 13 straipsnio prasme[9].

27. Todėl pats pirmasis ir esminis klausimas, kuris turi kilti šioje byloje, yra tai, ar apskritai PVM tikslais draudimo sutarčių perleidimą galima laikyti draudimo sandoriu.

8 — Plg. šiuo klausimu generalinio advokato N. Fennelly išvadą, pateiktą 1998 m. birželio 11 d. byloje, kurioje 1999 m. vasario 25 d. priimtas sprendimas *CPP* (C-349/96, Rink. p. I-973, 26 punktas), ir generalinio advokato M. Poiares Maduro išvadą, pateiktą 2005 m. sausio 12 d. byloje, kurioje 2005 m. kovo 3 d. priimtas sprendimas *Arthur Andersen & Co.* (C-472/03, Rink. p. I-1719, 13 punktas).

9 — Nemanau, kad yra priežasčių kitaip aiškinti abiejose minėtose normose aprašytus sandorius, atitinkamai įvardytus kaip „draudimo sandorius, įskaitant perdraudimą“ (9 straipsnis) ir „draudimo ir perdraudimo sandorius“ (13 straipsnis). Todėl manau, kad abi šios citatos susijusios su ta pačia veikla.

C — *Nagrinėjamo sandorio vertinimas: pirmasis klausimas*

1. Dėl galimybės apibrėžti nagrinėjamą sutarčių perleidimą kaip „draudimo sandorį“

a) Šalių pozicija

28. Savo pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo nustatyti, pirma, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamų sutarčių perleidimas yra draudimo sandoris ir todėl 9 straipsnio prasme jis turi būti laikomas sudarytu ne Bendrijoje (klausimo pirma dalis) ir (arba) neapmokestinamas PVM 13 straipsnio prasme (klausimo antra dalis). Galiausiai klausimo trečioje dalyje Teisingumo Teismo prašoma atsakyti, ar yra galimybė neapmokestinti nagrinėjamo sandorio remiantis neapmokestinimo atvejais, numatytais Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 ir 3 papunkčiuose.

30. Šalių pozicija dėl esminės šios bylos problemos – t. y. ar „draudimo sandoriu“ galima laikyti perdraudimo sutarčių portfelio perleidimą – aiškiai skiriasi.

31. Viena vertus, *Swiss Re* ir Komisija į šį klausimą siūlo atsakyti teigiamai. Konkrečiai kalbant, tai, kad sutartis perleidusios šalys – t. y. draudimo bendrovės, kurios sudarė perdraudimo sutartis su *Swiss Re*, – turėjo sutikti su perleidimu, kuris šiems subjektams reiškė sutarties šalies pasikeitimą (vietoje *Swiss Re* bendrovė *S*), leidžia tvirtinti, kad yra teisinis ryšys tarp (per)draudėjo ir (per) draudiko, kuris Teisingumo Teismo praktikoje laikomas būtinu, kad tam tikrą veiklą būtų galima laikyti draudimo veikla Šeštosios direktyvos prasme.

29. Toliau pirmiausia nagrinėsiu pirmąsias dvi šio klausimo dalis, kurios – kadangi jose abiejose daroma prielaida, jog sutarčių perleidimas gali būti laikomas draudimo sandoriu, – gali būti nagrinėjamos kartu.

32. Antra vertus, Vokietijos, Jungtinės Karalystės ir Graikijos vyriausybės neigia, kad sutarčių perleidimas gali būti laikomas draudimo sandoriu ir dėl to atleistas nuo PVM. Taip yra visų pirma dėl to, kad draudimo veikla, kaip sakoma teismo prakti-

koje, yra įmoka už draudimo rizikos padengimą: draudimo sutarties perleidimas į tokią schemą nepatenka ir todėl negali išvengti PVM. *Finanzamt* laikosi iš esmės tokios pačios pozicijos.

33. Visos šalys, nepaisant siūlomo sprendimo, remiasi ne tik tomis pačiomis nuostatomis, bet ir ta pačia teismo praktika. Tačiau skiriasi nuomonė, kaip turi būti vertinami proceso dalykas ir Teisingumo Teismo praktika.

b) Vertinimas

34. Šeštojoje direktyvoje draudimo sandoriai nėra apibrėžti: tačiau Teisingumo Teismas savo praktikoje turėjo progą išaiškinti šią apibrėžtį keliuose svarbiuose sprendimuose, susijusiose, be kita ko, su direktyvos 13 straipsniu.

35. Pirmiausia yra žinoma – ir nuolat kartojama teismo praktikoje, kad „draudimo sandoris“ yra Bendrijos teisės sąvoka[10]. Tokia Teisingumo Teismo išvada, susijusi su 13 straipsniu, mano nuomone, neabejotinai turi būti taikoma visais kitais atvejais, kai Šeštojoje direktyvoje vartojama ši apibrėžtis, vadinasi, ir 9 straipsniui. Tiesą sakant, kaip jau tvirtinau[11], nematau, kodėl reikėtų manyti, kad 9 straipsnyje aptariami draudimo sandoriai kuo nors skiriasi nuo aprašytųjų 13 straipsnyje. Be to, Teisingumo Teismas, nors ir ne dėl draudimo sandorių, yra pabrėžęs būtinybę Bendrijoje vienodai aiškinti teisines apibrėžtis, esančias Šeštosios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies e punkte[12].

36. Lygiai taip pat teismo praktikoje nuolat kartojama, kad būtina siaurai aiškinti Šeštosios direktyvos 13 straipsnį, nes jame yra tam tikrų bendrosios taisyklės dėl visų prekių tiekimo ir paslaugų teikimo apmokestinimo PVM išimčių[13]. Šį principą – dėl jo pobūdžio, sunkiau taikyti, atsižvelgiant į direktyvos 9 straipsnį, kuriame numatytos ne PVM sistemos išimtys, bet kuriuo paprasčiausiai siekiama nubrėžti valstybių narių teisės nustatyti mokesčius ribas[14]. Vis dėlto manau, kad, kaip matysime toliau šioje išvadoje, galima

10 — Žr., pavyzdžiui, 1997 m. birželio 5 d. Sprendimą *SDC* (C-2/95, Rink. p. I-3017, 21 punktas) ir 7 išnašoje minėto sprendimo *Arthur Andersen & Co.* 25 punktą.

11 — Žr. 8 išnašą.

12 — 1993 m. lapkričio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (C-68/92, Rink. p. I-5881, 14 punktas).

13 — Žr. 7 išnašoje minėto sprendimo *Arthur Andersen & Co.* 24 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

14 — Žr. 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-401/06, Rink. p. I-10609, 29 punktas).

pateikti „draudimo sandorio“ Bendrijos sąvoką, nesiremiant siauru aiškinimu: šitaip išlieka galimybė vienodai aiškinti šią sąvoką tiek remiantis direktyvos 9, tiek 13 straipsniais.

37. Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad „draudimo sandoriui būdinga, jog draudikas įsipareigoja už išankstinę draudimo įmoką, įvykus draudiminiam įvykiui, išmokėti draudėjui sutarties sudarymo metu sutartą sumą“[15]. Vadinasi, draudimo sandoriui būdinga tai, kad įmoka sumokama už draudiminį įvykį.

38. Vis dėlto reikia patikslinti, kad nors draudimo sandoris gali būti laikomas tokiu sandoriu, net jei jį sudarė subjektas, oficialiai nevadinamas draudiku[16], yra absoliučiai būtina, kaip Teisingumo Teismas nurodė sprendime *Skandia*, kad tarp sandorį sudarančio subjekto ir draudėjų būtų tiesioginis teisinis ryšys[17].

39. Mano nuomone, akivaizdu, kad nagrinėjamu atveju teismo praktikoje nurodyti reikalavimai nėra tenkinami. Šioje byloje nagrinėjamas sandoris iš tikrųjų yra paprastas pasikeitimas tarp, pirma, sutarčių, kurios bendrai vertinamos kaip galimas pelno šaltinis, portfelio ir, antra, kainos. Nėra jokios abejonės, kad perleidus sutartis susikūrė teisiniai santykiai tarp bendrovės *S*, kuri jas įsigijo, ir draudimo bendrovių, kurios buvo sudariusios pradines perdraudimo sutartis su *Swiss Re* (kurios, reikia priminti, turėjo duoti sutikimą jas perleisti). Tačiau tokie teisiniai santykiai, kurie – tai tiesa – turi draudimo sandorio požymių, yra susiję su *vėlesniu* etapu nei tas, kuris susijęs su nagrinėjamu sandoriu: nagrinėjamas perleidimas buvo susijęs tik su *Swiss Re* ir bendrove *S*, perleistų sutarčių šalimis, kurioms buvo suteikta tam tikra „veto teisė“ dėl galutinio sutarčių nutraukimo.

40. Vadinasi, *Swiss Re* sutarčių perdavimas bendrovei *S* savaime nėra draudimo sandoris.

41. Be to, reikia atmesti galimybės nagrinėjamą sandorį kvalifikuoti kaip sudėtinę neapmokestinamos draudimo veiklos „išorinę“ dalį, pagal analogiją taikant sprendimą *Abbey National*[18]. Priminsiu, kad šiame sprendime Teisingumo Teismas dėl „specialių investicinių fondų valdymo“, kuris pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punktą neapmokestinamas PVM, nusprendė, kad administracinio valdymo ir apskaitos paslaugos, kurias išorės subjektas teikia bendram investiciniam fondui, gali būti neapmokestinamos, jei jos „sudaro atskirą

15 — 7 išnašoje minėto sprendimo *CPP* 17 punktas.

16 — 7 išnašoje minėto sprendimo *CPP* 22 punktas. Taip pat pagal analogiją žr. 9 išnašoje minėto sprendimo *SDC* 32 punktą.

17 — 2001 m. kovo 8 d. Sprendimas *Skandia* (C-240/99, Rink. p. I-1951, 39–40 punktai).

18 — 2006 m. gegužės 4 d. Sprendimas *Abbey National* (C-169/04, Rink. p. I-4027).

grupę ir yra būdingos ir esminės specialių investicinių fondų valdymui“[19]. Mano nuomone, šiame sprendime įtvirtintos praktikos negalima taikyti mažiausiai dėl dviejų priežasčių.

42. Pirma, sprendimas *Abbey National* konkrečiai yra susijęs su finansinėmis paslaugomis, kurių pobūdis visiškai skiriasi nuo draudimo paslaugų. Šioje vietoje reikia prisiminti Teisingumo Teismo sprendime *Skandia* pateiktą draudimo veiklos apibrėžtį[20]. Dėl šios priežasties neatrodo, kad pagal dabar galiojančią Bendrijos teisę tam tikrų draudimo veiklos sudėtinių dalių perdavimas išorės subjektui gali būti neapmokestinamas PVM.

43. Aišku, kad nesename direktyvos pasiūlyme, kurį pateikė Komisija siekdama atnaujinti PVM reglamentavimą draudimo ir finansinių paslaugų srityje[21], sprendime *Abbey National* įtvirtintą principą siekiama taikyti ir draudimo veiklai[22]. Vis dėlto, net jeigu teoriškai būtų sutikta su galimybe taikyti šioje byloje sprendime *Abbey National* įtvirtintą teismo praktiką, jos taikyti bet kuriuo atveju nebūtų galima remiantis teiginiu, pagal kurį nagrinėjamu atveju yra ne *konkrečios* draudimo veiklos *dalies* perdavimas išorės subjektui, bet *visiškai* perduodamas (*Swiss Re* bendrovei *S*) tam tikras draudimo santykių kiekis. Tai, kad *Swiss Re* ir bendrovė *S* priklauso tai pačiai grupei ir dėl to pagrindinė perleidimo priežastis galėtų būti ta pati kaip ir perdavimo išorės subjektui atveju[23], šiomis aplinkybėmis nėra reikšminga.

44. Tokio aiškinimo patvirtinimą galima rasti Teisingumo Teismo praktikoje, susijusioje su kitu neapmokestinimo atveju, numatytu Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnyje: kalbu apie šios nuostatos b punkte numatytą nekilnojamojo turto nuomos neapmokestinimą. Žinoma, nors sprendime *Lubbock Fine* leista atleisti nuo mokesčio sandorį „anksčiau

19 — 17 išnašoje minėto sprendimo *Abbey National* 72 punktas.

20 — Žr. 16 išnašą.

21 — Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios Direktyvos 2006/112/EB nuostatas dėl atvirkštinio apmokestinimo sistemos neprivalomo ir laikino taikymo tam tikroms prekėms ir paslaugoms, kurias tiekiant (teikiant) gali būti sukčiaujama (KOM/2009/0511, galutinis).

22 — Konkrečiai kalbant, siūloma į Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnį įtraukti 1a dalį, kurioje sakoma: „Šio straipsnio 1 dalies a–e punktuose numatytas neapmokestinimas taikomas bet kokiam sudedamajam draudimo ar finansinės paslaugos elementui, kuris sudaro atskirą visumą ir kuriam būdinga specifinė ir esminė neapmokestinamos paslaugos savybė“.

23 — Galima manyti, pavyzdžiui, apie masto ekonomiją, organizacines ir, savaime suprantama, su mokesčiais susijusias priežastis.

laiko nutraukti (nuomos sutartį) sumokant kompensaciją[24]“, vėlesniame sprendime *Cantor* Teisingumo Teismas nepritarė, kad nuomos sutarties perleidimas iš ankstesnio nuomininko naujajam būtų neapmokestinamas[25].

45. Vadinasi, panašu, kad bendrai paėmus iš Teisingumo Teismo praktikos – tiek susijusios su draudimo sandoriais, tiek su nekilnojamojo turto nuoma, matyti, kad principas, pagal kurį neapmokestinimas PVM leidžiamas tam tikrose srityje, gali būti taikomas, be „pagrindinio“ sandorio (t. y. pradinės sutarties tarp draudiko ir draudėjo ir tarp savininko ir nuomininko), tik „antriniams“ sandoriams, kurie yra „vidiniai“ pradinių sutarčių atnaujinimai, išskyrus tuos atvejus, kai, kaip nagrinėjamoje byloje, ginčijamas sandoris nepatenka į pradinės sutarties dalyką.

46. Žinoma, remiantis neapmokestinimą PVM numatančių normų tikslu pagrįstais samprotavimais būtų galima tvirtinti, kad būtų naudinga neapmokestinti ir tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, siekiant išvengti PVM, paslėpto galutinėje vartotojo sumokėtoje kainoje.

47. Tačiau šioje vietoje reikia pastebėti, pirma, kad neįmanoma visiškai išvengti bet kokios paslėpto PVM formos[26]. Antra, mano nuomone, *Swiss Re* sutarčių perleidimas bendrovei *S* negali būti laikomas pirkimo sandoriu, palyginti su draudimo paslauga, kurią bendrovė *S* teikia savo klientams. Kitaip sakant, negalima tvirtinti, kad už sutarčių įsigijimą sumokėta suma tiesiogiai atsispindi (bendrovės *S*) reikalaujamoje sumoje iš draudėjų, kurie sutarčių perleidimo momentu buvo (sutarties), kurios sąlygos, vadinasi – ir draudimo paslaugos kaina, jau buvo apibrėžtos sudarant sutartį su *Swiss Re*, šalys.

48. Todėl manau, kad į pirmojo prejudicinio klausimo pirmą ir antrą dalis reikia atsakyti, kad toks perdraudimo sutarčių perleidimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nėra draudimo sandoris nei pagal Šeštosios direktyvos 9 straipsnį, nei pagal jos 13 straipsnį.

24 — 1993 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Lubbock Fine & Co.* (Rink. p. I-6665, 9–10 punktai).

25 — 2001 m. spalio 9 d. Sprendimas *Cantor Fitzgerald International* (C-108/99, Rink. p. I-7257, 21–24 punktai).

26 — Žinoma, tai nereiškia, kad reikia menkinti problemos, kuri ypač svarbi finansų ir draudimo sektoriuose, reikšmę. Noras sumažinti paslėptą PVM yra viena iš Komisijos nurodytų priežasčių siūlant 21 išnašoje minėtus direktyvos pakeitimus. Taip pat žr. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl šio pasiūlymo (OL C 224, 2008 08 30, p. 124), pirmiausia – 3 punktą.

2. Dėl pirmojo klausimo trečios dalies

49. Trečia – ir paskutine – pirmojo prejudicinio klausimo dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar galima neapmokestinti nagrinėjamo sandorio remiantis kartu taikomais Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 ir 3 papunkčiais. Darant tokią prielaidą *Swiss Re* sutarčių perleidimas bendrovei *S* ir su tuo susijusios kainos sumokėjimas būtų sandoris, kurį sudaro „įsipareigojimų <…> perėmimas“ (pagal 2 papunktį) ir sandoris „dėl <…> reikalavimų“ (pagal 3 papunktį). Konkrečiai kalbant, „įsipareigojimai“ yra bendrovės *S* prisiimti įsipareigojimai draudėjų atžvilgiu, o „reikalavimai“ – pačios bendrovės *S* teisė imti iš draudėjų draudimines įmokas.

50. Kaip pastebi pats prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, norint neapmokestinti nagrinėjamo sandorio, Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 ir 3 papunkčius reikia taikyti kumuliatyviai: iš tikrųjų atskirai paimtų abiejų neapmokestinimo sąlygų nepakanka.

51. Šiuo klausimu šalių nuomonės, kaip ir atsakant į pirmas dvi šio klausimo dalis, išsiskyrė. Viena vertus, *Swiss Re* ir Komisija mano, kad tuo atveju, kai nagrinėjamas sandoris neturi būti laikomas draudimo sandoriu, jo būtų galima neapmokestinti, kumuliatyviai taikant abi nurodytas neapmokestinimo sąlygas. Atvirkščiai, visos į bylą įstojusios vyriausybės ir *Finanzamt* primygtinai remiasi išimtiniu pobūdžiu ir pareiga aiškinti siaurai, kurie būdingi neapmokestinimui PVM, siekiant iš principo pašalinti galimybę, kad abi neapmokestinimo sąlygos būtų taikomos kartu vienam ir tam pačiam sandoriui.

52. Ir šiuo aspektu vyriausybių ir *Finanzamt* nuomonė, mano manymu, yra įtikinamesnė nei *Swiss Re* ir Komisijos.

53. Mano nuomone, galimybė kartu taikyti abi neapmokestinimo sąlygas turi būti atmesta apskritai, atsižvelgiant į pareigą siaurai aiškinti išimtis[27]. Leidus dirbtinai suskaidyti vieną ir tą patį sandorį, siekiant prilyginti jo sudedamąsias dalis atskiriems neapmokestinimo atvejams, būtų sudarytos sąlygos pažeisti gerą PVM sistemos veikimą. Kaip jau buvo matyti, draudimo sandorį sudaro: įmoka (draudėjas) ir draudimo rizikos perėmimas (draudikas). Šių dviejų teisinių santykių aspektų atskyrimas, neapmokestinant jų pagal dvi skirtingas teisės nuostatas, būtų akivaizdus iškraipymas.

27 — Žr. 36 punktą.

54. Yra ir kitas argumentas, kuris, be problemos, susijusios su galimybe kumuliatyviai taikyti abi neapmokestinimo sąlygas, leidžia pašalinti galimybę nagrinėjamoje byloje taikyti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 ir 3 papunkčius. Visi d punkte numatyti neapmokestinimo atvejai yra susiję su finansinėmis ir bankinėmis operacijomis, nepaisant to, kad keliose jų kalbinėse versijose, kaip antai vokiečių ir italų kalbomis, yra bendresnio pobūdžio formuluočių, kurios iš pirmo žvilgsnio galėtų būti taikomos ir kitokiai veiklai[28]. Tačiau tam, kad būtų galima pasinaudoti tokiu neapmokestinimu, nepakanka, kad nagrinėjami sandoriai būtų susiję su pinigais, kaip, panašu, mano prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas[29]: tai turi būti finansinės ir (arba) bankinės paslaugos, o draudimo sutarčių perleidimas, nepanašu, kad gali patekti į šią kategoriją[30].

55. Todėl manau, kad toks sandoris, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, negali būti neapmokestinamas ir pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 ir 3 papunkčius.

28 — Šiuo klausimu žr. 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimą *Velvet & Steel* (C-455/05, Rink. p. I-3225, 21–22 punktai).

29 — Teisingumo Teismas 28 išnašoje minėtame sprendime *Velvet & Steel* pats yra pastebėjęs (18 punktas), jog tai, kad neapmokestinimas susijęs tik su finansiniais ir bankiniais įsipareigojimais, ypač akivaizdu skaitant direktyvos versijas anglų ir ispanų kalbomis. Tiesą sakant, sprendime *Velvet & Steel*, kurio kalbinės versijos šiek tiek skiriasi, kadangi skiriasi ir pats Šeštosios direktyvos tekstas atskiromis kalbomis, Teisingumo Teismas paprasčiausia konstatavo, kad neapmokestinimo 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 papunkčio prasme tikslais piniginis pobūdis yra būtinas, nors neteigė, kad jo pakanka neapmokestinant.

30 — Atsižvelgiant į normos turinį ir kontekstą gali kilti klausimas, ar, direktyvos autorių akimis, „įsipareigojimai“, kurie aptariami, pavyzdžiui, versijose italų, prancūzų ir vokiečių kalbomis, bet apie kuriuos nekalbama, pavyzdžiui, versijoje anglų kalba, turėtų būti suprantami paprasčiausia kaip „garantiniai įsipareigojimai“. Dėl sisteminio aiškinimo, kurio imamasi, kai skiriasi Šeštosios direktyvos 13 straipsnio kalbinės versijos, žr. 1989 m. liepos 13 d. Sprendimą *Henriksen* (173/88, Rink. p. 2763, 10–11 punktai); 2003 m. birželio 26 d. Sprendimą *MKG* (C-305/01, Rink. p. I-6729, 69–70 punktai) ir 27 išnašoje minėtą sprendimą *Velvet & Steel* (20 punktas ir ten nurodyta teismo praktika).

3. Išvada dėl pirmojo prejudicinio klausimo

56. Todėl apibendrindamas savo analizę dėl pirmojo prejudicinio klausimo Teisingumo Teismui siūlau į jį atsakyti taip: toks perdraudimo sutarčių perleidimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nėra draudimo sandoris nei pagal Šeštosios direktyvos 9 straipsnį, nei pagal jos 13 straipsnį, todėl jis negali būti neapmokestinimas PVM net ir pagal šios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 ir 3 papunkčius.

D — *Dėl antrojo prejudicinio klausimo*

57. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar atsakymas į pirmąjį klausimą būtų kitoks, jei ne gavėjas, o ligšiolinis draudikas mokėtų atlygį už perėmimą. Šis

klausimas iškeltas todėl, kad nagrinėjamoje byloje siekiant nustatyti galutinę perleidimo kainą, kaip jau minėjau, 18 iš 195 sutarčių perleidimui nustatyta neigiama vertė, kuri atimta iš bendros likusių 177 sutarčių vertės. Atskirai paimtas, šių 18 sutarčių perleidimas buvo sandoris, kuris PVM atžvilgiu turėjo vykti „atvirkščiai“: paslaugų teikėja iš tikrųjų buvo bendrovė *S*, kuri perėmė nuostolingas sutartis už kompensaciją, šitaip nuimdama jų naštą nuo paslaugos gavėjo (t. y. *Swiss Re*).

58. Visos pastabas šioje byloje pateikusios šalys siūlo atsakyti teigiamai: tai, kad yra 18 sutarčių, kurių vertė neigiama, nedaro įtakos atsakymui į pirmąjį klausimą. *Swiss Re*, Komisija ir *Finanzamt* tvirtina, kad nagrinėjamas sandoris yra nedalomas ir jį reikia nagrinėti kaip visumą, atskirai nevertinant sutarčių, kurių vertė neigiama. Savo ruožtu Vokietijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės, nors *a priori* neatmeta galimybės atskirai vertinti sutarčių, kurių vertė teigiama, ir tų, kurių vertė neigiama, mano, kad bet kuriuo atveju tai negali pakeisti atsakymo į klausimą, nes nei vienos, nei kitos sutartys, net vertinamos kartu, nėra draudimo sandoriai.

59. Mano nuomone, teisinga yra Vokietijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybių pozicija tiek, kiek jos tvirtina: kadangi sutarčių perleidimas, už kurį bendrovė *S* sumoka kompensaciją *Swiss Re*, negali būti laikomas draudimo sandoriu, lygiai taip pat nėra jokios priežasties manyti, kad draudimo sandoris yra sandoris, kuriuo sutartys perleistos bendrovei *S*, kuri gauna kompensaciją, nes perima jas savo žinion. Sandorio įvykdymo kryptis apversta, tačiau bet kuriuo atveju tai yra sandoris, kuris neturi anksčiau nurodytų tipinių draudimo sandorio požymių pagal Bendrijos teisę.

60. Tačiau manau, kad negalima šioje vietoje baigti nagrinėti šį klausimą, net jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo problema jau išspręsta, kaip ką tik nurodžiau.

61. Tiesą sakant, reikia išsiaiškinti, ar, nepaisant galimybės draudimo sutarčių perleidimo sandorį laikyti draudimo sandoriu, toks 195

sutarčių perleidimas, koks nagrinėjamas šioje byloje, PVM tikslais gali būti padalytas į du atskirus perleidimus, kurių vienu perleistos teigiamos vertės sutartys, kitu – neigiamos vertės sutartys. Be to, papildomai galima manyti, kad kiekviena sutartis perleista atskirai – tokiu atveju būtų 195 perleidimai.

62. Tai gali pasirodyti nereikšminga, bet vis dėlto tam reikia skirti šiek tiek dėmesio. Tiesą sakant, net jei *a priori* būtų atmesta, kad sutarčių perleidimas yra draudimo sandoris, galimybė atskirai vertinti teigiamos ir neigiamos vertės sutartis gali turėti nedviprasmiškų pasekmių PVM sumokėjimui[31].

63. Tačiau tokią galimybę vis dėlto reikia atmesti. Per derybas, kurios baigėsi susitarimo tarp *Swiss Re* ir bendrovės *S* pasirašymu, perleistos 195 perdraudimo sutartys buvo vertinamos bendrai ir už jų perleidimą bendrovė *S* sumokėjo bendrovei *Swiss Re* vieną bendrą sumą – tiek už teigiamos, tiek už neigiamos vertės sutartis – neabejotinai manydama, kad *Swiss Re* bendrovei *S* suteikė vienintelę paslaugą. Dėl šios priežasties reikia taikyti principą, Teisingumo Teismo įtvirtintą minėtame sprendime *CPP*, pagal kurį „negalima trukdyti PVM sistemos veikimui dirbtinai skaidant ekonominiu požiūriu bendrą paslaugą sudarančias operacijas“[32]. Todėl PVM tikslais, kadangi negalima atskirti sutarčių, kurių vertė teigiama, ir tų, kurių vertė neigiama, nagrinėjamas perleidimo sandoris turi būti laikomas vieninteliu sandoriu.

64. Tad į antrąjį prejudicinį klausimą siūlau atsakyti, kad atsakymas į pirmąjį klausimą nesikeičia, jeigu dalies perleistų sutarčių vertė yra neigiama.

31 — Tiesą sakant, taikant bendrąjį principą, pagal kurį paslaugos teikimo vieta laikoma ta vieta, kur paslaugų teikėjas turi įsteigęs savo verslą (o ne ta, kuri atskirai nurodyta draudimo sandoriams, kurie savo ruožtu laikomi sudaryti ten, kur įsisteigęs draudėjas), Šeštosios direktyvos 9 straipsnio prasme 177 sutarčių, kurių vertė teigiama, perleidimas būtų laikomas įvykusiu Vokietijoje, o 18 sutarčių, kurių vertė neigiama – Šveicarijoje.

32 — 7 išnašoje minėtas sprendimas *CPP* (29 punktas).

IV — Išvada

65. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūlau taip atsakyti į *Bundesfinanzhof* pateiktus prejudicinius klausimus:

„Toks perdraudimo sutarčių perleidimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nėra draudimo sandoris nei pagal 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas 9 straipsnį, nei pagal jos 13 straipsnį, todėl jis negali būti neapmokestinamas PVM net ir pagal šios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 ir 3 papunkčius.

Atsakymas į pirmąjį klausimą nesikeičia, jeigu dalis perleistų sutarčių yra neigiamos vertės.

Toks perdraudimo sutarčių perleidimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra paslaugų teikimas Šeštosios direktyvos prasme ir todėl negali būti neapmokestintas pagal šios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio c punktą.“